

FIȘA DISCIPLINEI

Metafizică

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Filosofie
1.4. Domeniul de studii	Filosofie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Filosofie/Filosofie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Metafizică			Codul disciplinei	HLR2601
2.2. Titularul activităților de curs	Lector dr. Codruța Hainic				
2.3. Titularul activităților de seminar	Lector dr. Codruța Hainic				
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligatoriu	2.8. Tipul disciplinei		Disciplină fundamentală (DF)	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					42
Tutoriat (consiliere profesională)					24
Examinări					4
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				102 conv.	
3.8. Total ore pe semestru				48 fiz. / 150 conv.	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de un număr minim de prezențe.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Activitatea de seminar este obligatorie (prezentare de text, intervenții) în proporție de minimum 50%.

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Identificarea și aplicarea adecvată a fundamentelor teoretice și istorice ale filosofiei: presupozii, principii, valori, etici, modalități de gândire și practici.
CP2	Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme filosofice generale și de ramură.
CP3	Identificarea prin gândire critică (analiză și evaluare logice) a punctelor tari și slabe ale unor soluții, concluzii sau abordări alternative de probleme.
CP4	Evidențierea cauzelor, principiilor și semnificațiilor acțiunilor, experienței și existenței umane.
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT1	Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente.
CT2	Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice.

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	Studentul/absolventul stabilește conexiuni între teorii și perspective filosofice formulate în diverse epoci, curente și tradiții de gândire și compară argumente filosofice complexe.	CP1 Studentul/absolventul analizează perspective teoretice diferite.
CP2	Studentul/absolventul descrie răspunsurile oferite de diferite școli, curente și tradiții la întrebările filosofice fundamentale: natura realității, identitatea persoanei, natura timpului și spațiului, natura conștiinței, relația dintre minte și corp, liberul arbitru.	CP2. Studentul/absolventul folosește concepte filosofice cu un grad ridicat de dificultate, analizează sistematic idei și perspective teoretice care se situează dincolo de experiența empirică.
CP4	Studentul/absolventul distinge principalele teorii filosofice cu privire la cunoaștere și adevăr și descrie într-o manieră coerentă principalele teorii filosofice cu privire la natura, sursele și limitele cunoașterii, precum și criteriile folosite pentru validarea cunoașterii și întemeierea adevăr.	CP4. Studentul/absolventul explică ce înseamnă „a cunoaște” și explică într-o manieră coerentă și clară deosebiriile dintre diferitele forme de cunoaștere.
CT1	Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente.	...
CT3	Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice.	...

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Identificarea și explicarea conceptelor fundamentale ale metafizicii continentale (ființă, ființă-în-lume, intenționalitate, corp trăit, carne, alteritate) și a relațiilor dintre acestea în cadrul principalelor orientări: fenomenologie, ontologie fundamentală, hermeneutică.
2. Înțelegerea critică a problemei minte-corp de la formularea ei carteziană până la reformulările fenomenologice (Husserl, Heidegger, Merleau-Ponty), demonstrând capacitatea de a distinge între abordările dualiste, reduționiste și non-dualiste ale relației dintre conștiință și corporalitate.
3. Recunoașterea și interpretarea strategiilor prin care gânditorii continentali ai secolului XX (Heidegger, Merleau-Ponty, Derrida etc.) au încercat să depășească sau să deconstruiască metafizica tradițională, evaluând totodată limitele și tensiunile interne ale acestor critici.
4. Stăpânirea vocabularului tehnic specific fenomenologiei și ontologiei contemporane (<i>epoché</i> , reducere, noeză/noemă, <i>Leib/Körper</i> , <i>Dasein</i> , <i>chair</i> , <i>différance</i>) și capacitatea de a opera cu acești termeni în contexte interpretative și argumentative adecvate.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Analiza și interpretarea textelor filosofice de dificultate ridicată din tradiția continentală, aplicând metode de lectură atentă (<i>close reading</i>) și contextualizare istorico-filosofică pentru a identifica tezele centrale, structura argumentativă și presuposițiile implicite ale autorilor studiați.
2. Formularea și susținerea unei poziții argumentate în scris și oral cu privire la o problemă metafizică, utilizând în mod pertinent sursele primare și literatura secundară, cu respectarea normelor de citare academică și a exigențelor de rigoare conceptuală.
3. Compararea critică a perspectivelor diferite asupra aceleiași probleme, identificând punctele de convergență și divergență și evaluând forța relativă a argumentelor, în vederea construirii unei poziții proprii informate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Ce este metafizica? Originea termenului și definiția aristotelică a metafizicii. Metafizica între ontologie și teologie.	Prelegerea, dialogul	
2. Kant și limitele metafizicii. Este metafizica posibilă ca știință?	Prelegerea, dialogul	
3. Hegel: dialectica și cunoașterea absolută. Depășirea dualismului kantian.	Prelegerea, dialogul	
4. Nietzsche: critica metafizicii occidentale. Voința de putere și depășirea metafizicii.	Prelegerea, dialogul	
5. Husserl: fenomenologia și reînnoirea metafizicii. Intenționalitatea și constituirea obiectului în conștiință.	Prelegerea, dialogul	
6 -7. M. Heidegger I: <i>Dasein</i> și facticitate. Uitarea ființei, punerea întrebării privitoare la ființă, destrucția istoriei ontologiei.	Prelegerea, dialogul	
8. M. Heidegger II: Temporalitatea ca structură a ființei. Timpul ca orizont al înțelegerii ființei. - Grija (<i>Sorge</i>) ca ființa <i>Dasein</i> -ului - Temporalitatea originară: viitor, trecut, prezent - Ființa întru moarte și autenticitatea - Problema corpului în <i>Ființa și timp</i>	Prelegerea, dialogul	
9. Merleau-Ponty I: Corpul Propriu - Critica empirismului și intelectualismului - Distincția <i>Körper</i> / <i>Leib</i> : corpul obiectiv vs. corpul trăit - Corpul ca subiect al percepției	Prelegerea, dialogul	

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

10. Merleau-Ponty II: motricitatea și carnea lumii: intenționalitatea motorie, corpul și sexualitatea. Opera târzie: <i>chiasm</i> -ul și carnea lumii	Prelegerea, dialogul	
11 -12. Derrida și Deleuze: Deconstrucția Metafizicii. Derrida: metafizica prezenței și logocentrismul - <i>Differance</i> : nici cuvânt, nici concept - Deleuze: metafizica diferenței și critica reprezentării - Corpul fără organe și planul de imanență	Prelegerea, dialogul	

Bibliografie: (selecții)

Aristotel. *Metafizica*. București: Humanitas, 2021.

Aubenque, Pierre. *Problema ființei la Aristotel*. București: Teora, 1998.

Deleuze, G., *Diferență și repetiție*, București, Editura Babel, 1995.

Derrida, *Scritura și diferența*, București, Editura Univers, 1998.

Derrida, J., *Margini – de-ale filosofiei*, Cluj-Napoca: Editura Tact, 2015.

Gilson, Étienne. *Dumnezeu și filosofia*. Editura Galaxia Gutenberg, 2005.

Greisch, Jean. *Ontologie et temporalité. Esquisse d'une interpretation intégrale de Sein und Zeit*. Paris: P.U.F., 1994.

Hegel, G.W.F., *Fenomenologia spiritului*, București, Editura IRI, 1995.

Hainic, C., „Subject Body and Experience in Phenomenological Philosophy” în *Studia UBB Philosophia*, vol.63 (2018), no.1, pp.81-91

Hainic, C. Hainic, C., „A World of Work? On Heidegger's Pragmata and Their Consequences” in *Studia UBB Philosophia*, Vol. 57 (LVII) 2 August 2012, pp. 55 -65

Heidegger, Martin. *Introducere în metafizică*. București: Editura Humanitas, 2011.

Heidegger, Martin. *Ființă și timp*. București: Editura Humanitas, 2006.

Heidegger, Martin. „Ce este metafizica?”. în *Repere pe drumul gândirii*. București: Editura Politică, 1988.

Husserl, E., *Idei privitoare la o fenomenologie pură și la o filozofie fenomenologică. Cartea întâi: Introducere generală în fenomenologia pură*, București, Editura Humanitas, 2011

Kant, Immanuel. *Critica rațiunii pure*. București: IRI, 1998.

Leibniz, Gottfried W. *Disertație metafizică*. București: Humanitas, 1996.

Merleau-Ponty, M., *Fenomenologia percepției*, Oradea, Aion, 1999.

Merleau-Ponty, M., *Vizibilul și invizibilul*, Cluj-Napoca, Editura Tact, 2017

Nietzsche, F., *Voința de putere*, Oradea, Aion, 1999.

Nietzsche F., *Amurgul idolilor*, București, Humanitas, 2007.

Prigogine, Ilya, Stengers, Isabelle. *Între eternitate și timp*. București: Humanitas, 1997.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Aristotel, <i>Metafizica</i> , „Cartea IV” (Gamma), cap. 1-3 Aubenque P. - <i>Problema ființei la Aristotel</i> , București: Editura Teora, 1998, pp. 50-67 („Filosofie primă sau metafizică?”)	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
2 -3 I. Kant, <i>Critica rațiunii pure</i> , Prefața la ed. II (pp.29 – 49) „Dialectica transcendențială”, „Introducere” pp. 272-281 „Despre paralogismele rațiunii pure” pp. 299 – 322 „Antinomia rațiunii pure”, pp. 349 – 380 și soluționarea antinomiilor pp.416-441	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
4. Hegel, <i>Fenomenologia spiritului</i> , „Prefața” (fragmente), pp. 9 - 63 „Certitudinea sensibilă”, pp. 63 – 71	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
5. F. Nietzsche, <i>Amurgul idolilor</i> („Rațiunea în filosofie”), pp. 29-37 Nietzsche, <i>Voința de putere</i> , pp. 261- 309 și pp. 342 - 388	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
6. E. Husserl, <i>Idei I</i> , §§ 27-32 pp.108- 124 și §§ 33-46 pp. 125-175 Lectură suplimentară: Dan Zahavi, <i>Husserl's</i>	Prezentare și analiză de text, dezbateri	

<i>Phenomenology</i> , cap. 1-2		
7- 8. M. Heidegger, <i>Fiinta si timp</i> , „Introducere” si §§ 1- 13 §§ 19-21 (Delimitarea analizei mundaneității de perspectiva lui Descartes)	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
9 M. Heidegger, <i>Ființă și timp</i> (§§ 45–60)	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
10. Merleau-Ponty, <i>Fenomenologia percepției</i> , „Cuvânt înainte” pp. 5 – 25 Partea I, 1 „Corpul ca obiect și fiziologia mecanicistă” pp. 105 – 123 Partea I, .2 „Experiența corpului și psihologia clasică” pp. 123 – 131	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
11. M. Merleau-Ponty, <i>Fenomenologia percepției</i> , I.3 „Spatialitatea corpului propriu și motricitatea” (pp. 131 -188) și I.5 „Corpul ca ființă sexuată” (195 -217) M. Merleau-Ponty <i>Vizibilul și invizibilul</i> „Împletitura - Chiasmul” pp. 165 - 197	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
12. J. Derrida, <i>Margini – de-ale filosofiei</i> , „Diferanța”, pp. 29-55 Derrida, <i>Scriitura și diferența</i> , „Structura, semnul si jocul în discursul științelor umane” Deleuze, <i>Diferență și repetiție</i> , „Introducere”	Prezentare și analiză de text, dezbateri	

Bibliografie

Aristotel. *Metafizica*. București: Humanitas, 2021.
Aubenque, Pierre. *Problema ființei la Aristotel*. București: Teora, 1998.
Deleuze, G., *Diferență și repetiție*, București, Editura Babel, 1995.
Derrida, *Scriitura și diferența*, București, Editura Univers, 1998.
Derrida, J., *Margini – de-ale filosofiei*, Cluj-Napoca: Editura Tact, 2015.
Gilson, Étienne. *Dumnezeu și filosofia*. Editura Galaxia Gutenberg, 2005.
Greisch, Jean. *Ontologie et temporalité. Esquisse d’une interpretation intégrale de Sein und Zeit*. Paris: P.U.F., 1994.
Hegel, G.W.F., *Fenomenologia spiritului*, București, Editura IRI, 1995.
Heidegger, Martin. *Introducere în metafizică*. București: Editura Humanitas, 2011.
Heidegger, Martin. *Ființă și timp*. București: Editura Humanitas, 2006.
Heidegger, Martin. “Ce este metafizica?”. în *Repere pe drumul gândirii*. București: Editura Politică, 1988.
Husserl, E., *Idei privitoare la o fenomenologie pură și la o filozofie fenomenologică. Cartea întâi: Introducere generală în fenomenologia pură*, București, Editura Humanitas, 2011.
Kant, Immanuel. *Critica rațiunii pure*. București: IRI, 1998.
Leibniz, Gottfried W. *Disertație metafizică*. București: Humanitas, 1996.
Merleau-Ponty, M., *Fenomenologia percepției*, Oradea, Aion, 1999.
Merleau-Ponty, M., *Vizibilul și invizibilul*, Cluj-Napoca, Editura Tact, 2017
Nietzsche, F., *Voința de putere*, Oradea, Aion, 1999.
Nietzsche F., *Amurgul idolilor*, București, Humanitas, 2007.
Prigogine, Ilya, Stengers, Isabelle. *Între eternitate și timp*. București: Humanitas, 1997.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs - cunoașterea metodei, a conceptelor și teoriilor;	Evaluarea se face atât pe parcursul semestrului, cât și la final.	
	- capacitatea de a dezvolta o argumentație	Examen scris.	66 % din nota

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

	proprie (opinii și convingeri personale) în raport cu temele studiate.		finală
9.5 Seminar/laborator	- participare activă - proiecte de cercetare, traduceri, eseuri.	Evaluarea se face atât pe parcursul semestrului, cât și la final.	33 % din nota finală
9.6 Standard minim de promovare			
- Examen: elaborarea unei lucrări scrise cu temă impusă, care să facă dovada capacității de a opera în mod adecvat cu cunoștințele acumulate la curs și la seminar. - Seminar: participarea la minim 50% din seminare; îndeplinirea cerințelor minime obligatorii – prezentare de text, intervenții; parcurgerea bibliografiei minime obligatorii.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							
								
								
								Nu se aplică nici o etichetă
								

Data completării:

15 martie 2026

Semnătura titularului de curs

Lect. dr. Codruța Hainic

Semnătura titularului de seminar

Lect. dr. Codruța Hainic

Data avizării în

departament:

Semnătura directorului de departament

Prof. dr. Ciprian Mihali

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.